תלמוד ירושלמי · מפרשים · עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי · סדר מועד

עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי חגיגה

רבי ישראל איזנשטיין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי חגיגה

רבי ישראל איזנשטיין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/עמודי-ירושלים-על-תלמוד-ירושלמי-חגיגה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
פרק ב 4
הלכה א 4
הלכה ב 4
הלכה ג 5
הלכה ד 5
הלכה ה 5
פרק ג 6
הלכה ז 6
הלכה ח 6

פרק א

הלכה א

חולה דכתיב ושמחת כו'. כ' השירי קרבן וז"ל וקשה א"כ יהא חולה פטור מן הביכורים דכתיב ושמחת בכל הטוב ולא תירץ כלום. ולדעתי לק"מ דהא בביכורים יוכל לעשות שליח וא"כ אף שהוא לא יוכל לשמוח מ"מ יוכל השליח שלו לשמוח וע"כ אין חולה פטור. ואולי דעת הש"ק כדעת הפלתי ביו"ד סי' ס"א דחולה אינו יכול לעשות שליח כיון דהוא מלתא דלא מצי עביד אבל הא ליתא וכמו שהשגתי עליו לעיל וא"כ קושיתו לק"מ. וע' במכילתא פ' משפטים פ"כ דדריש מושמחת לחולה וזקן ומוכח דס"ל דגם זקן לא הוי בכלל ושמחת והירושלמי לא ס"ל כן:

פרק ב

הלכה א

ולא הסכימה דעתו של רבי ולקה בשחין צריך להבין מדוע נלקה דוקא בשחין. אולם מצאתי בביאור רבינו הראב"ד לת"כ (פ' מצורע פירקא דנגעים פ"ה) ע"מ דאי' התם להורות מלמד שאינו רואה את הנגעים עד שיורנו רבו כ' וז"ל וכן גרסינן בחגיגה ירושלמי פ' אין דורשין אמר רב אין אדם רשאי לומר בנגע הצרעת אא"כ ראה או שימש כיצד הוא עושה בתחלה רבו פותח לו ראשי פסוקים ומסכים. למדנו שאע"פ שהוא תלמיד ותיק ויודע ומבין את הכל דמדעתו אינו רשאי לעשות בהם מעשה אלא ע"י פתיחת רבו עכ"ל מבואר דהיה גירסתו כאן במימרא דרב בנגע הצרעת ולא כמו שפי' הקה"ע והפני משה דמיירי במעשה מרכבה וצ"ל דבגירסת הראב"ד לא היה תיבות לא כן ורק אמר רב הוא התחלת המאמר ולפ"ז גם בהסיום תלמיד ותיק כו' מיירי ג"כ בנגע צרעת ולא במעשה מרכבה וכגרסתינו וכיון שלא עשה כדיני' ע"כ נלקה הוא בעצמו בנגע צרעת. ונראה דהרמב"ם בה' טומאת צרעת (פ"ט ה"ב) שכ' אסור לו לראות נגע מכל נגעים עד שיורנו רבו הוציא דברים מהת"כ והירושלמי הזה והמפרשים לא כתבו שמה מקור מוצאו:

הלכה ב

[כ"י] **אמר לון אין צפרית כו'**. נ"ב עיין ש"ק שכ' וז"ל מה שפירשתי בקונטרס שהוא לשון זעקה כן פירש ביפה מראה אך קשה לי לפרש כן שאין לו שוה במקרא ובתרגום ונראה שהוא לשון סביבה כמו צפירא דמסכת כלים פי"ז ע"ש. ולא ראה במוסף הערוך ערך צפר שכתב שהוא ענין קריאה ובערוך השלם כתב שכן ביאורו בלשון ערבית [אמר בו"ת עיין עין זוכר אות א' סי' ל"ד]:

הלכה ג

דוד מת בעצרת והיו כל ישראל אוננים כו' ע' בהפלאה כתובות (ק"ג ב') שהקשה דהא אין אנינות ברגל וכן הקשה בשו"ת רב משולם (סי' ג'). אולם לפמ"ש בס' תפארת למשה ביו"ד (סי' שמ"א ס"ב) דלא הי' אוננים ממש לפטור ממצוות רק מחמת צער לא הקריב לא קשה קושיתם. וע' במשנה למלך (ה' אבל פ"ג ה"י) ובשער המלך פ"ג מה' מעשה הקרבנות מה שהקשו ע"ד הירושלמי הללו ולפי פי' התפל"מ לק"מ. וראיתי להעיר ע"ד היד דוד פסחים (צ"א ב' ד"ה האונן) שהשיג ע"ד השער המלך יעו"ש ונראה שהוא הי' סובר דהראיה שהביא השער המלך הוא להוכיח דלא כהמשנה למלך דהטעם משום טירדא ולכן הקשה עליו. אולם באמת כוונת השעה"מ להביא ראיה דאנינות של תורה נוהג אף ביו"ט ולפ"ז לק"מ עלי' וז"ב:

הדא כסא בשירותא כו'. ע' מה שפי' הקה"ע ופירושו דחוק למאד ואין לו ביאור כלל. וגם בביצה (פ"ב ה"ד) הוצרך לשבש שם הגירסא וגם לא ראה שגם במעשר שני (פ"ה ה"ג) איתא בשרותא וליתא שם תיבא כסא. וגם פי' הפני משה הוא דחוק ורחוק. אולם מצאתי בחי' המאירי לביצה (ד"כ ע"א) שכתוב וז"ל ואמרי' עלה בירושלמי כל כשרותא בעי מלאי פירוש קורה צריכה היא לכריתה ואין אדם כורתה אלא במינה שהרי מן העצים אדם עושה קתא לסכינו כו' כך דברי ב"ש לא נפסלו אלא בשלהם וכן אמרו שם סמא דקסא מיני ובי' פי' קסא עצים כו' וקאמר תולעת הנמצא בעצים מתוכו היא מתלי"ע ואינו בא לו ממקום אחר כו' ע"ש והוא פי' נפלא:

הלכה ד

כתוב אחד אומר כו'. ע' במראה הפנים שכתב בדעת הר"מ דסובר דביום טבוח מותר במלאכה דהר"מ אינו סובר דביום הקרבת הקרבן יהי' אסור בעשיית מלאכה ובע"פ מסיק הירושלמי דאינו אסור רק במלאכה במקום שנהגו ע"ש ותמהני ע"ז דהא כ' הר"מ ה' יו"ט (פ"ח הי"ז) דאיסור מלאכה בע"פ הוא מדינא משום הקרבת הקרבן וכטעם הירושלמי בתחלה ולא כדדחי אח"כ ועם כי יש לדחות דהתם הטעם משום שהוא קרבן של כל ישראל וכמ"ש המל"מ ה' כלי המקדש (פ"ו ה"ט) אכן הא הר"מ כתב שם כן במנדב עצים דאסור רק ממנהגא וכמבואר בירושלמי כאן וא"כ ביום טבוח עכ"פ ממנהגא אסור ואולי גם מדינא וצע"ג:

הלכה ה

[כ"י] **כאן בקדשי מקדש כו'**. נ"ב עיין בקה"ע שכתב כגון בשר הקרבן כו' ומנחות ובגליון הש"ס כתב עליו ודבריו תמוהין איך אפשר טומאת ידים לענין מנחות הא אינן נאכלות

אלא בעזרה ואין טומאת ידים במקדש וי"ל דהקה"ע אזל לשיטתיה בפסחים (פ"ז ה"ו) דהירושלמי סובר דגזרו אטומאת ידים במקדש דרק ר"ע ס"ל כן דלא גזרו וחכמים פליגי עליה וא"ש ולפמ"ש בציון ירושלים שם בפסחים דרק שלא להפסיד הקרבן לא גזרו אבל טבילה צריך א"כ א"ש בפשיטות ועיין ביומא (פ"ב ה"א) בש"ק ובציון ירושלים שם:

פרק ג

הלכה ז

יום טוב שחל להיות בערב שבת כו'. עי' ש"ק שהניח בצ"ע על הר"מ פי"א מה' מטמו"מ שהשמיט זה ע"ש ועדיפא הי' לו להקשות דלמה השמיט דין המשנה דעבר הרגל ביום הששי לא היו מעבירין מפני כבוד השבת וע' בתפארת ישראל פ"ג דחגיגה שהעיר בזה:

הלכה ח

[כ"י] ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן כנגד תשעים ושלש אזכרות שכתוב בפרשת חגי זכריה ומלאכי א"ר מונה חישבתים ואינן אלא שמונים ושלש כו'. וכתב הקה"ע ה"ג שכתוב בחגי ומלאכי וה"פ כל השמות שאינן נמחקין בהני תרי ספרים אינן אלא תשעים ושלש ושם צבאות לא קחשיב דסבר שנמחק כדאיתא במגילה והרבה נתלבטו בזה המפרשים ואין צורך חישבתים ואינן אלא שמונים ושלש דלא קחשיב רק שם בן ד' אותיות ואינן בשני ספרים אלו אלא פ"ג עכ"ל והנה כאשר ירדתי לחשבון ראיתי כי כן הוא. א) חגי א' א' ה'. ב) שם שם ב' ה'. ג) שם שם שם ה'. ד) שם שם ג' ה'. ה) שם שם ה' ה'. ו) שם שם ז' ה'. ז) שם שם ח' ה'. ח) שם שם ט' ה'. ט) שם שם יב ה'. י) שם שם יב אקי"ם. יא) שם שם שם ה'. יב) שם שם שם אקי"ם. יג) שם שם שם ה'. יד) שם שם יג ה'. טו) שם שם שם ה'. טז) שם שם שם ה'. יז) שם שם יד ה'. יח) שם שם שם ה'. יט) שם שם שם אקי"ם. כ) שם ב' א' ה'. כא) שם שם ד' ה'. כב) שם שם שם ה'. כג) שם שם שם ה'. כד) שם שם ו' ה'. כה) שם שם ז' ה'. כו) שם שם ח' ה'. כז) שם ט' ה' ה'. כח) שם שם שם ה'. כט) שם שם י' ה'. ל) שם שם יא ה'. לא) שם שם יד ה'. לב) שם שם טו ה'. לג) שם שם יז ה'. לד) שם שם יח ה'. להה) שם שם כ' ה'. לו) שם שם כג ה'. יז) שם שם שם ה'. לח) שם שם שם ה'. ס"ה ל"ח פעמים ל"ה פעמים ה' ג"פ אקי"ם: א) מלאכי א' א' ה'. ב) שם שם ב' ה'. ג) שם שם שם ה'. ד) שם שם ד' ה'. ה) שם שם שם ה'. ו) שם שם ה' ה'. ז) שם שם ו' ה'. ח) שם שם ז' ה'. ט) שם שם ח' ה'. י) שם שם ט' א"ק. יא) שם שם שם ה'. יב) שם שם י' ה'. יג) שם שם יא ה'. יד) שם שם יב אדנות. טו) שם שם יג ה'. טז) שם שם שם ה'. יז) שם שם יד אדנות. יח) שם שם שם

ה'. יט) שם ב' ב' ה'. כ) שם שם ד' ה'. כא) שם שם ז' ה'. כב) שם שם א' ה'. כג) שם שם י' א"ק. כד) שם שם יא ה'. כה) שם שם יב ה'. כו) שם שם שם ה'. כז) שם שם יג ה'. כח) שם שם יד ה'. כט) שם שם טו אקי"ם. ל) שם שם טז ה'. לא) שם שם שם אק"י. לב) שם שם שם ה'. לג) שם שם יז ה'. לד) שם שם שם ה'. לה) שם שם שם אק"י. לו) שם ג' א' ה'. לז) שם שם ג' ה'. לח) שם שם ד' ה'. לט) שם שם ה' ה'. מ) שם שם ו' ה'. מא) שם שם ז' ה'. מב) שם שם י' ה'. מג) שם שם יא ה'. מד) שם שם יב ה' מה) שם שם יג ה'. מו) שם שם יד אקי"ם. מז) שם שם שם ה'. מח) שם שם טו אקי"ם. מט) שם שם ט' ה'. נ) שם שם שם ה'. נא) שם שם שם ה'. נב) שה שם יז ה'. נג) שם שם יט ה'. נד) שם שם כא ה'. נה) שם שם כג ה'. ס"ה נ"ה פעמים מ"ו פעמים ה' ב"פ אדנות ב"פ א"ק ג"פ אקי"ם ב"פ אק"י ול"ת דחגי ס"ה צ"ג וצ"ל לפ"ז דאקי"ם האמור בחגי (ג'. ח') לא קחשיב דס"ל שהוא חול כדעת המתרגם ולא כדעת המפרשים דס"ל שהוא קודש. וצ"ל לפ"ז דגם האדון מלאכי (ג' א') פירושו חול וכפי' הרד"ק שהוא מלך המשיח או אליהו ולא כפי' רש"י ששי' שהוא קודש ומדברי רש"י הללו אני תמה על החתם סופר בגליון ס' קסת הסופר שכ' בכל הספר אדנות מלא ו' הוא חול וכשכתב בלא ו' הוא קודש ע"ש ובמשנת אברהם (שער מקראי קודש סי' ב' סקל"ה) והרי חזינן דגם מלא ו' יוכל להיות שהוא קודש אולם אני תמה על הקה"ע דלפי"ז איך קאמר ר"ח דאינם אלא פ"ג וכ' הקה"ע דלא קחשיב רק שם הוי"ה דא"כ איך אמר שהם ס"ג והרי ליכא אלא פ"א דבחגי ליכא רק ל"ה ובמלאכי מ"ו וצע"ג [ואמר נחום אליהו בנו ותלמידו הצעיר עפר אני תחת כפות רגלי מר"ן אבי הגז"ל אולם לחומר הנושא י"ל דחסר בקה"ע וצ"ל דלא חשיב רק שם הויה ואדנות שהם ב' כמבואר למעלה והוה פ"ג. והוא ע"ד שכ' הרדב"ז בתשובה (ח"א סי' ק"ב) דמדאמרו כל האזכרות צריך לכתוב לשמן משמע דעל שמות הוי"ה אומר כו' ומ"מ ע"ד האומרים דהמברך בשם אדנו"ת חייב מיתה לפי שהוא כינוי לשם הוי"ה יש להחמיר ולכתוב גם שם האדנו"ת כו' ע"ש מבואר דלדבריהם יוכל להיות נכלל בכלל האזכרות שם אדנו"ת אף דהוא רק שם הוי"ה לשי' הרדב"ז והגם דאנן קיי"ל דכל שמות שאינן נמחקין נקראין אזכרות ע' עין זוכר מערכת א' (סי' מ"א) וביד מלאכי (סי' ס"ט) ובשדי חמד (סי' שי"ג) במערכת א' אולם כאן ע"כ מוכרחין אנו לומר דאזכרה נקרא רק שם הוי"ה שפיר קדמו להחויא דגם שם אדנות נקרא אזכרה כדי ליישב דברי הקרבן העדה]: